TGM

Utgitt av Oslo grafiske fagforening
Nummer 1 • April 2021 • 106. årgang

Typografiske Meddelelser

Leder

Ny fattigdomskrise

Vi har levd i over ett år nå med nedstengning av samfunnet, mange er fortsatt permittert og mange har mistet levebrødet sitt. På ettårsdagen for nedstengningen blir vår statsminister intervjuet av NRK, og hva hun sier i dette intervjuet er faktisk ikke til i tro!

– Ja, for hva tenker du da, som statsminister, når du hører historier om folk som ikke har råd til å betale regningene denne måneden, ikke har råd til mat, ikke har råd til klær, altså som må spare hver eneste krone da?
Erna Solberg: *– Ja, altså det er jo krevende, så er spørsmålet hadde de egentlig råd til det før òg? Også har vi jo da supplerende sosialstøtte i kommunene for å kunne bidra med det. Man har jo også sagt at supplerende sosialstøtte kan gis i denne situasjonen med litt mindre tøffe betingelser enn det man vanligvis gjør hvis folk er permitterte eller annet. Men du får altså nå cirka 80 prosent av det du hadde i inntekt på de laveste nivåene. Det er faktisk en ganske god støtteordning sett opp mot de fleste andre land.*

Køene foran Fattighuset i Oslo før påske er på flere hundre meter, og viser oss hvor lite regjeringen har gjort for de som har slitt mest. Statsministeren ser ikke ut til å være klar over hvor tungt mange sliter med å betale regningene. Den eneste meldingen hun har til arbeidsløse, som må klare seg på 80 prosent og mindre av en allerede liten inntekt, er at de må huske hvor gode støtteordningene er. Statsministeren har visst i flere år at flere titalls tusen ikke har hatt råd til mat og klær. Hun vet at hennes politikk har fratatt kronisk syke og uføre deres rettmessige inntekt, og hun har valgt å ikke gjøre noe med det.

Direktøren i Norsk Industri, Stein Lier Hansen, følger opp: «Vi må bort fra at statens inntekter skal gå til å betale for stadig nye velferdsreformer i et land hvor vi nærmest drukner i velferd». Dette er det samme NHO som tigger om skattebetalernes penger for å komme seg gjennom pandemien. Vi skal stå på pinne for å redde formuene til deres medlemmer, men selv unner de ikke sosialhjelpsmottakere, syke, uføre, barn og eldre en bedre velferdsstat.

Når krisen er over trengs en helt annen kurs, en kurs for sosial rettferdighet. Det er heldigvis valg til høsten og vi må få en annen regjering!

Kristin Mulleng Sezer

INNHOLD

Nr. 1 - 2021

Side

2: Leder
3: Mellomoppgjøret
4: Reklamebransjen
5: Styringsretten
6-8: LO i Oslo
9: LO i Trondheim krever å få trykt bok i Norge
10-13: Design Thinking
14: Kompetanseheving
15: Da typografien ville være kunst
16-17: Historiespalte
18-19: Jubilanter
19: Møtedager for pensjonistforeningen
20: Årsmøte

Forsiden: Det er vår, les en bok og kom deg ut i naturen.

Foto: Fang-Wei Lin, Unsplash

Fellesforbundet

Medlemsblad for Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening, Utkom første gang i 1876.

Ansvarlig utgiver: Kristin Mulleng Sezer

KRISTIN MULLENG SEZER
Redaktør – kms@fellesforbundet.org

DARIJA SAPOZENKOVA-HAUGE
daluzija@gmail.com

CARSTEN ØSTBY HÅKONSEN
carsten.ostby.hakonson@fellesforbundet.org

HJEMMESIDE
www.ogf.no

FACEBOOK
www.facebook.com/oslografisk

TRYKK
Andvord Grafisk AS

Når det gjelder gjenbruk av artikler og andre henvendelser vedrørende Tgm, ta kontakt med redaktøren.

Mellomoppgjøret

Brudd i lønnsoppgjøret

LO har brutt forhandlingene med NHO i mellomoppgjøret 2021 og varslet avtale- og plassoppsigelse for 179.002 arbeidstakere.

Tekst: LO/Fellesforbundet og Kristin Mulleng Sezer

– Vi har prøvd å komme til enighet i forhandlingene, men det var dessverre ikke mulig. Det var manglende forhandlingsvilje fra NHOs side som gjorde at LO valgte å bryte forhandlingene, sier LO-leder Peggy Hessen Følsvik.

Partene møtes til mekling 9. april med meklingsutløp 10. april kl. 24.00. Dersom partene ikke blir enige innen natt til søndag, kan det bli streik. Det vil i tilfelle være første gang siden krigen at det blir streik i et mellomoppgjør, der det kun forhandles om lønn.

– Vi går alltid inn i forhandlinger og mekling med mål om å bli enig uten å bruke streikevåpenet. Men i år blir det ikke enkelt å komme i mål, erkjenner Følsvik.

Fellesforbundet

Fellesforbundets leder Jørn Eggum er ikke overrasket over at oppgjøret nå må til mekling hos Riksmekleren.

– Det er ikke overraskende når prisveksten er såpass høy som 2,8 prosent. For å sikre medlemmenes kjøpekraft må tilleggene være like høye, sier Eggum.

Blant LOs viktigste krav er et generelt tillegg for alle og et lavtlønnstillegg.

– Dessverre var det manglende forhandlingsvilje fra NHO.

Uaktuelt å gå ned i lønn

NHO varmet opp til forhandlingene med å kreve at arbeidstakerne skal gå ned i lønn. Det er helt uaktuelt for LO.

– I så usikre sider som det er nå, er det tydelige interessemotsetninger mellom arbeidsgivere og arbeidstakere. Da må vi ha en dyktig mekler for å komme i havn, sier Jørn Eggum.

Ettersom bruddet nå er et faktum, skal partene møtes hos Riksmekleren over påske. Det er satt av to dager til mekling med frist lørdag 10. april ved midnatt.

Eggum tror også meklingen vil bli krevende.

– Dette kommer ikke til å bli enkelt, men vi får jobbe godt sammen over påske.

God streikevilje

Eggum sier LOs krav i lønnsoppgjøret handler om å være solidarisk med de som er rammet av koronasituasjonen.

– De som har båret den tyngste børen gjennom koronaen skal ikke sakke akterut. Det er viktig å sørge for at folk kommer tilbake til et arbeidsliv der lønna ikke har gått ned, sier han.

Dersom partene ikke blir enige, blir det streik. – Jeg oppfatter at det er stor streikevilje for et solidarisk oppgjør, sier Eggum.

Kravet fra LO er enkelt

«Med bakgrunn i den endrede situasjonen ved årets mellomoppgjør som følge av pandemien, vil LO sikre medlemmenes kjøpekraft og gjennom sine krav prioritere seriøsitet, likelønn og å motvirke lavlønn.»

Forskjell fra hovedoppgjør

I 2020 var det et ordinært tariffoppgjør («hovedoppgjør»). Da sies alle tariffavtaler opp og forhandles på nytt. Selv om dette på folkemunne kalles lønnsoppgjør, forhandler man om mye mer enn lønn.

For eksempel fikk Fellesforbundet gjennomslag for kjønnsdelte garderober på byggeplasser og det ble slutt på at arbeidsgivere kan forskjellsbehandle ansatte når det gjelder forskuttering av sykelønn.

Tariffavtalene forhandles normalt for to år av gangen. Men det står i avtalene at hovedorganisasjonene (som LO og NHO) ved utløp av første avtaleår skal forhandle om sentralt lønnstillegg for alle tariffavtalene under ett. Det er disse forhandlingene vi kaller mellomoppgjør.

Et samordnet oppgjør

Mellomoppgjøret er «samordnet». Det innebærer at hovedorganisasjonene LO og NHO forhandler på vegne av alle sine medlemmer. Fellesforbundet har dermed ikke egne forhandlinger, men vi sitter i forhandlingene som en del av LOs forhandlingsutvalg.

Mellomoppgjøret handler bare om lønn. Det er likevel de samme virkemidlene som gjelder:

- Blir man ikke enige i forhandlingene, går partene videre til mekling hos Riksmelkeren.
- Blir det brudd i meklingene har arbeidstakerne rett til å bruke streik som våpen for å få gjennomslag.

Ingen av våre tariffavtaler er tatt ut i første omgang.

Manglende forhandlingsvilje

NHO viser ingen forhandlingsvilje, som dessverre er helt vanlig. Likevel er det vanlige arbeidsfolk som får skylda i riksmediene hvis det blir streik. Da er vi uansvarlige som streiker midt under pandemien. Vi kan vel heller spørre NHO om hvorfor de vil ha en klassekrig og kreve reallønnsnedgang?

Tid for årsmøter i klubbene

Husk å melde i fra om valg på nytt klubbstyre. Da får vi oppdatert informasjon, og vet hvem vi skal kontakte.
Vi kommer gjerne på besøk, gi oss beskjed om dere vil vi skal delta.
Send oss en e-post:
avd850@fellesforbundet.org

Meld ifra hvor du er

Vi må ha oppdatert adresse, mobilnummer og e-post adresse for å kunne nå deg. Fint om du melder ifra til oss når dette blir endret. Vi ønsker også å få registrert hvor du jobber.
Send oss en e-post:
avd850@fellesforbundet.org
eller ring 22 80 98 70.

Flere til redaksjonen i Tgm

Har du lyst til å være med i redaksjonen i Tgm? Vi trenger flere som har lyst til å bidra med artikler og utvikle bladet videre inn i fremtiden.
Flere arbeidsoppgaver skal fylles.
Ta kontakt med Kristin.Send en e-post til: kms@fellesforbundet.org
eller ring 913 44 677.

– Reklamebransjen trenger organisering

Fellesforbundet vil inn og organisere de ansatte, i en bransje preget av store lønnssprik, dårlig pensjon og mangel på overtidsbetaling.

Tekst: Hanne Kullerud Nielsen, Magasinet for fagorganiserte
Foto: Håvard Sæbø

Årslønna kan sprike mellom 250.000 og 800.000 kroner for ansatte med samme utdanning, men ulik erfaring i tilsvarende jobber. Ansatte med lik bakgrunn kan likevel ha 100.000 kroner i lønnsforskjell.

Det gis ikke betalt pappapermisjon, eller andre tariffestede goder som AFP. Slike saker forteller ansatte i den store reklame- og kommunikasjonsbransjen om i møte med fagbevegelsen.

Få organiserte bedrifter

De siste par-tre årene har Oslo grafiske fagforening (Ogf) i Fellesforbundet jobbet aktivt for å organisere ansatte i den brede bransjen som omfatter reklame- og kommunikasjons- og eventbyråer. Det er en utfordring at svært få av bedriftene selv er organisert i en arbeidsgiverforening.

Det opereres med veldig ulike stillingsbetegnelser fra bedrift til bedrift. Dessuten er bransjen preget av mange små bedrifter, i tillegg til omfattende bruk av løsarbeidere og frilansere. Felles er at de driver med en eller annen form for visuell kommunikasjon.

De ansatte i bransjen jobber gjerne i team på tvers av fagområder, slik at faglig bakgrunn og stillingsbetegnelser glir over i hverandre. Derfor er det en vertikal avtale som er aktuell når Ogf nå er i forhandlinger med et større byrå i Oslo for å få på plass en tariffavtale.

Hittil har Ogf fått 100 medlemmer i denne bransjen i hovedstaden, men regner med at potensialet er minst ti ganger så stort.

Ogf-leder Kristin Mulleng Sezer og organisasjonsarbeider Carsten Østby Håkonsen arrangerte i høst en nettbasert workshop med ansatte i bransjen som å få innspill til utfordringer de møter på arbeidsplassene. Det var også deltakere fra andre storbyer i landet.

– Folk forteller og deler gjerne sine opplevelser av bransjen når de loves anonymitet. Mange er redde for at de vil bli stanset i karrieren sin om ledelsen får vite at de har kontakt med oss, sier Carsten Østby Håkonsen, som har jobbet full tid som organisasjonsarbeider i foreninga siden 2018. Han jobber mye med sosiale medier for å komme i kontakt med folk, og forteller at noen oppretter falske facebook-konto for å kontakte ham uten at sjefene deres får vite om det.

– Problematiske vilkår

– Vi kan jo ikke hjelpe hver eneste en med enkeltsaker, men bidra til at de organiserer seg og blir flere på hver arbeidsplass, sier Håkonsen, som påpeker at mange av bedriftene bryter arbeidsmiljøloven. Folk

Carsten Østby Håkonsen.

har arbeidstid, men de får ikke overtidsbetalt, og må ofte levere på kort varsel både kveld og i helger, framholder han.

– Det er viktig å understreke at de vi kommer i kontakt med trives veldig godt med arbeidsoppgavene og kollegene sine, men det er arbeidsvilkårene som er problematiske. Vi heier på de serioøse bedriftene og jobber for at de ansatte skal ha større påvirkningskraft på sin egen arbeidsplass slik at bransjen vil være attraktiv også i fremtiden!

Oslo-modellen

Ogf håper de kan komme i havn med den første tariffavtalen i bransjen i løpet av våren. Ogf-lederen sier at de også håper på drahjelp av Oslo-modellen, som setter krav til at ansatte skal ha lønns- og arbeidsforhold i tråd med allmenngjort eller landsdekkende tariffavtale fra tilbydere innen offentlige innkjøp.

Interne klubbseminar på arbeidsplassen din

Vi trenger sterkere klubber og en hjelp på veien er å arrangere klubbseminar, når det igjen lar seg gjøre.

Oslo grafiske fagforening gir støtte til klubbseminar. Søk om støtte og ta kontakt med oss om dere vil ha et internt klubbseminar, så hjelper vi til.

Retningslinjene for klubbstøtte er følgende:

Det bevilges inntil 1.000 kroner for hver deltaker for arrangementer med overnatting. For dagskurs er satsen 500 kroner. Det gis støtte til maksimalt 35 deltakere.

Ønsker dere at noen av oss i avdelinga skal delta som innledere eller kursledere, så stiller vi selvsagt opp. Vi hjelper til med innhold og gjennomføring, så dere må ikke være redd for å spørre oss om hjelp.

Styringsrett og medbestemmelse

Vi har fått mange henvendelser og hjulpet mange medlemmer og klubber i spørsmålet rundt styringsretten til arbeidsgiver og medbestemmelsesretten til arbeidstaker og tillitsvalgte.

Tekst: Kristin Mulleng Sezer

Det kan virke som om mange arbeidsgivere tror at pandemien gir dem en større rett til å styre beslutninger uten å drøfte dette på forhånd.

Arbeidsgiver har rett til å ta beslutninger i virksomheten gjennom styringsretten, men den er ikke absolutt. De ansatte har en medbestemmelsesrett som innebærer at de skal ha innflytelse på avgjørelsene som tas.

Begrensninger i styringsretten

Arbeidsgivers styringsrett er retten til å organisere, lede, fordele og kontrollere arbeidet samt å ansette og si opp arbeidstakere. Styringsretten er ikke lovfestet, men ligger til grunn i alle arbeidsforhold og er akseptert i rettspraksis. Styringsretten er begrenset av arbeidsavtalen, eventuelle tariffavtaler, praksis og en rekke lover, som for eksempel arbeidsmiljøloven, ferieloven, likestillingsloven og folketrygdloven.

Ansattes medbestemmelsesrett

Arbeidstakerne har rett til medbestemmelse ved beslutninger som er av betydning for arbeidsforholdet. Prinsippet om medbestemmelsesrett er fastslått i Grunnloven og inntatt i andre lover.

I Arbeidsmiljøloven står det at arbeidstakerne skal medvirke ved utformingen av systemer som brukes ved planlegging og gjennomføring av arbeidet. Det finnes også bestemmelser om verneombud som skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet.

Arbeidsgiver har plikt til å gi den enkelte, berørte arbeidstaker mulighet til å medvirke i prosesser og beslutninger som gjelder egen arbeidsplass.

På en del områder stiller lovverket egne krav til medvirkning, der ansatte skal være med på å peke ut endringer som er nødvendige for å utvikle eller bedre forholdene. Dette gjelder blant annet ergonomi på arbeidsplassen og ved arbeid i høyden.

Medvirkning

Medvirkning er viktig for hvordan tiltakene blir gjennomført og for motivasjon hos de ansatte. Verneombud og arbeidsmiljøutvalget (AMU) har formelle roller som skal sikre slik medvirkning. AMU skal for eksempel medvirke ved bygningsmessige arbeider eller andre planer som kan få vesentlig betydning for arbeidsmiljøet. Det samme gjelder for verneombudet i virksomheter som ikke har AMU.

Arbeidsgiver skal sikre arbeidstakers medvirkning, ved å ha informasjons- og kommunikasjonskanaler som medarbeidersamtaler og personalmøter.

I tillegg skal det være et godt samarbeid med fagforeninger og de tillitsvalgte.

Det kan få konsekvenser for arbeidsmiljøet i bedrifter hvor ikke arbeidstakere føler de blir tatt på alvor og medvirker i prosesser på arbeidsplassen. Det blir mistrivsel da arbeidsmiljøet blir dårligere, og det fremmer på ingen måte produktiviteten i bedriften.

Om arbeidsgivers styringsrett

Arbeidsavtalen begrenser arbeidsgivers styringsrett. Betydelige eller vesentlige endringer kan ikke skje uten at partene blir enige om å inngå en ny avtale, eller ved at arbeidsgiver gjennomfører en formell oppsigelse - en endringsoppsigelse.

Om endringene kan betraktes som vesentlige må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Noen endringer kan arbeidsgiver gjøre i kraft av sin styringsrett. Hovedprinsippet er at stillingens grunnpreg ikke skal endres vesentlig og endringen skal være innenfor rammen av arbeidsforholdet som er inngått.

Mindre endringer i for eksempel arbeidstid, utbetalingstidspunkt og lignende vil som hovedregel være innenfor arbeidsgivers styringsrett. Dette innebærer at arbeidsgiver til en viss grad kan endre arbeidsavtalen ensidig, både varig og midlertidig. Det antas at arbeidsgiver må ha en fornuftig grunn for sine endringer.

Ved permitteringer grunnet pandemien kan ikke arbeidsgiver ensidig bruke styringsretten, de må følge ansiennitetsprinsippet. I tillegg er det drøftelsesplikt, og da holder det ikke med et informasjonsmøte.

Informasjon og drøfting

I Arbeidsmiljøloven har arbeidsgiver plikt til å gi informasjon og gjennomføre drøftinger. Det er viktig at arbeidstakere og tillitsvalgte ute i bedriftene krever møter og forhandlinger om dette hvis plikten brytes.

Det skal gis informasjon om den aktuelle og forventede utvikling av virksomhetens aktiviteter og økonomiske situasjon.

Det skal gis informasjon om og drøfting av den aktuelle og forventede bemanningssituasjon i virksomheten, inkludert eventuelle innskrenkninger og de tiltak arbeidsgiver vurderer i den forbindelse. Dette er spesielt viktig hvis det er vesentlige endring i arbeids- eller ansettelsesforhold.

Helt i hundreogett, full fart forover!

Ingunn Gjerstad holder appell på Youngstorget for de streikende sykkelbudene i Foodora.

Typografiske meddelelser gjengir en vårlig prat med vår gjenvalgte leder i LO i Oslo, Ingunn Gjerstad, kort etter årsmøtet i mars. LO i Oslo har vært like aktiv i sitt hundrede år, 2020 som i åra før, viser beretningen. Hvordan lever hundreåringen i koronatiden og hva gjør vi i LO i Oslos fellesskap framover nå, undret vi. På inn- og ut pust, strilemål og bergensk fikk vi vite litt om alt!

Tekst og foto: LO i Oslo og Kristin Mulleng Sezer

–Vi kommer ikke forbi at det siste året har gitt utfordringer som følge av viruset covid-19 som av WHO ble klassifisert som pandemi fra mars. Da viruset kom hit, kom også regjeringa med de mest inngripende tiltakene i fredstid for å hindre smitten i og spre seg. Store deler av arbeidslivet er rammet og de som hadde det dårligst fra før, sliter mest, starter Ingunn.

Solidaritet er like viktig som før

– Det er likevel verdt å merke seg at dødstallene i Norge var gjennom 2020 blant de laveste i Europa, fortsetter hun. – Henriette Westhrin fra Folkehjelpa besøkte vårt årsmøte og minnet oss på at det er langt verre tilstander i resten av verden. Ulikhetene øker både mellom land og innenfor land. Sånn sett er solidariteten mellom oss i den internasjonale fagbevegelsen grunnleggende, også framover – understreker Ingunn, som selv fant veien inn i sin første fagforening gjennom engasjement som solidaritetsaktivist.

Her kan det være verdt å nevne at LO i Oslo har et aktivt internasjonalt utvalg, der tidligere leder for foreninga vår, Svein Mortensen, fremdeles er sterkt medvirkende i solidaritetsarbeide med Cuba og Palestina, blant annet. Også Terje Fjellum, nestleder, er blant solidaritetsaktivistene i LO i Oslo i tillegg til å være medlem i kontrollutvalget.

Krise på krise for arbeidslivet – og partsforholdet brukes ikke nok

– Det er for tidlig å oppsummere pandemiens virkninger, men vi har sett mange utslag, ikke minst har den lagt stort press på mange yrkesgrupper i helsevesenet. Den har utfordret demokratiet, og medført store økonomiske konsekvenser for store deler av arbeidslivet. Det verste utslaget er nok en arbeidsløshet vi ikke har sett siden 1930-tallet. Oslo er særlig hardt rammet etter måneder med nedstengning i flere faser.

Hvordan arbeider LO i Oslo med arbeidsløsheten?

– Vi er invitert helt fra starten med i ulike arbeidsgrupper og gir innspill til finansutvalg, kompetanseforum, gruppelederne og byråder i det rødgrønne byrådet, forteller Ingunn. Vi har hatt flere runder med møter der vi inviterer tillitsvalgte i de hardest ramma næringene for å gi politikerne realitetsorienteringer og innspill. Vi har forsøkt å få i gang flere virksomheter til å søke BIO-midler. Dette er midler staten har gitt kommunene som kan nyttes til bedriftsintern opplæring i perioder når en kan ta seg tid til det, for å styrke seg i omstilling. Dessverre virker det som at partsforholdet ikke er så godt fungerende alle steder som vi kunne ønsket oss – og hatt bruk for, i disse kritiske tider. Vi som har vært i arbeidslivet en stund og er opplært i den «gamle skole» vet jo at den norske arbeidslivsmodellen har gode verktøy, når de bare brukes – som Hovedavtalen og Arbeidsmiljøloven med forskrifter, forteller Ingunn og girer seg opp et par hakk. Hun fortsetter: – Det er viktig å merke seg at både NHO og Virke ville forverre arbeidstidsbestemmelsene i Arbeidsmiljøloven ved begynnelsen av koronakrisen og NHO tok til orde for 100 milliarder i skattelette over ti år i tillegg til flere andre ideer langt fram i sitt veikart. Det er jo provoserende og grenseløst urettferdig når vi ser rundt i Oslo at de som eier eiendom som alltid ellers blant vinnerne, mens lavtlønte arbeidsfolk innen reiseliv, kultur og transport fortsatt kjemper for en fast ordning som gir feriepenger på dagpengene. En studie fra Ole-Andreas Næss, forsker ved NHH viser at de 25 selskapene som fikk mest koronastøtte på et halvt år fikk tre ganger mer i støtte enn summen de betalte i skatt de fem siste årene. Fem av selskapene alene fikk like mye som 27.000 småbedrifter. De fleste økonomer er samstemte om at klasseforskjellene øker, det er ikke lenger venstresiden alene som sier dette, understreker hun. – Opp mot dette er det stor bruk for faglig politisk arbeid som prøver å finne virkemidler som balanserer makt, en sterk og samlet fagbevegelse er viktige enn på lenge. Ikke minst så vi streikevilje og gjennomslagskraft i fjorårets tariffoppgjør og det gir framtidstro!

Forsamlingsretten må sikres!

Hva driver LO i Oslo med nå etter årsmøtet?

– Vi er et verktøy for foreninger som ser verdien ved å samordne sider ved sin faglige og politiske virksomhet med andre. Vi inviteres ofte til samarbeid i øvrig organisasjonsliv. I sykehussaken, boligsaken, miljøsaken og ellers finnes mange som vil samarbeide. Blant det vi prøver intenst på er jo å finne opp møteplasser og diskutere og fremme krav på tvers av ulike yrkesgrupper og foreninger. I tillegg til representantskap på Zoom, skaper vi nye arenaer. Se på www.lo-oslo.no og abonner på nyhetsbrevet ved å skrive til post@lo-oslo.no.

Bak de blå knappene på nettsida som heter politisk pub og LO i Oslo podden, ligger mye en kan høre i ettertid. Og knappen arbeiderhistorie er om jubileet og boka vår. Boka er også i papirversjon for de som vil ha. Og vi trykker sjølsagt i Norge, utbryter hun i et stort smil, siden hun vet at noe annet ville ergret Nordens eldste fagforening unødig!

Hvordan blir det 1. mai i år?

Vi nærmer oss arbeidernes internasjonale solidaritetsdag, den viktigste dagen i året. Hun virker glad for spørsmålet og utbryter:

1. mai er vår viktige internasjonale kamp- og solidaritetsdag.

– Klart det alltid blir 1.mai, – men vi er oppfinnere, sier hun, og finner nye metoder å markere på. I fjor var historiens første 1. mai-tog digitalt. Vi jobba veldig mye med det og i Oslo gikk omtrent like mange i dette toget som pleier å gå i gatene, over 9.000. I år blir det også digitalt, kombinert med videotaler, kransenedleggelser og små stunt. Vi er avhengige av at fagforeningene deler og sprer informasjon! Årsmøtet har allerede bestemt hovedparola, som henges opp på balustraden:

Stopp raseringa av norsk arbeidsliv – ny regjering nå!

Et forholdsvis høyt skatte- og avgiftsnivå er en forutsetning for å finansiere velferdsordninger, veier, jernbane, sykehus, politi og forsvar. Samtidig er høyere prosentvis skattlegging av dem med mest inntekt og formue den viktigste måten å bekjempe de voksende økonomiske skillene mellom folk. Siden 2013 har høyresiden og Solbergregjeringene kuttet titalls milliarder i formueskatt, eiendomsskatt, arveavgift, selskapsskatt og lavere skatt på millionlønninger. Gjeninnføring av høyere skatter for dem som kan betale mest, er både sosialt rettferdig og viktig for å ha råd til velferdsordningene våre. I tillegg til en helhetlig politikk som motvirker klasseforskjeller er det viktig å gjenreise arbeidstakernes vern og trygghet i arbeidslivet fullt ut.

Det er ikke bare enkelt å lage 1.mai digitalt heller, forteller Ingunn. Sammen med andre lokal-LO arbeider vi med en leverandør som i fjor inngikk tariffavtale med EL og IT; Hallo Verden/Forbundspartner. De utvikler sammen med oss fem, en plattform. LO sentralt gjør sending som i fjor, men noe kortere og vi er i dialog, slik at folk kan få med seg ulike tilbud gjennom dagen. Det viktige er at vi ikke bare sender på en skjem, men at vår plattform gir rom for handling der en klikker seg inn på de ulike stedene og deltar i digitalt tog, der vi telles, bak et utvalg paroler med våre kampsaker. En kan også se og høre lokale appeller eller kultur som

Youngstorget ved en tidligere 8. mars markering, vi samles igjen i 2022.

det lenkes til fra de ulike lokal-LOene. Jeg håper det blir mange som finner oss i år og som hører på appellene ved lederne for Arbeiderpartiet, SV og Rødt, understreker vår lokale LO-leder. – I tillegg har vi selvsagt internasjonal appell ved Stuart Appelbaum, leder for Retail Wholesale and 7 Department Store Union (RWDSU) i USA, som arbeider for å organisere ansatte i Amazon! I representantskapet i april vedtas flere paroler.

Kvinnesak og likestilling

Du er andre kvinne som leder denne 101 åringen. Er du opptatt av kvinnesaker?

– Ingen kommer vel unna å være det – humrer Ingunn. Vi markerte kvinnedagen 8. mars og i år er det 111 år siden Clara Zetkin fikk en internasjonal kampdag for kvinners rettigheter vedtatt på den andre internasjonale, sosialdemokratisk kvinnekongressen i København. Før 1913 var stemmerett for kvinner hovedkrav. Siden har motstand mot krig, kampen for velferdsstat og barnehager, for sjølbestemt abort og mot vold og trakassering vært viktig. Ikke minst har ei lønn å leve av vært sterke sentrale krav. Helt siden jeg ble bevisst kvinneundertrykking på egne og andres vegne har kvinnesak vært viktig.

Arbeidslivet er en arena der makt og penger fordeles. Der vi har lav organisering er det mest sosial dumping. For meg er det et vesentlig poeng at når vi kan forsørge oss kan vi eige oss sjøl og gjøre egne valg. Å fagorganisere seg bidrar til kvinnefrigjøring, – bryter hun ut!

– Vi kjemper for arbeidstidsreduksjoner, for fast jobb, forutsigbar arbeidstid, vi kjemper for velferd som gjør det mulig å gå på arbeid. For meg har det vært avgjørende at eg kan reise med buss og bane og at vi fikk barnehageplass og SFO. I vår samfunnsmodell veksler vi inn skatt i velferd. I mange land er det umulig for kvinnfolk å ha full jobb om ho har unger for ordningene mangler. Disse har kvinnerørsla kjempa fram i lag med fagrørsla og partia på venstresida.

Hva er viktigste kvinnesak for LO i Oslo nå?

Jo, det skal eg si deg, det er «Arbeid til alle og rett til heltid – ja til 6-timers arbeidsdag» som var vår parole i Oslo 8. mars i år. For 102 år siden tok fagorganiserte egenhendig 8 timers dagen i Industrien i Oslo, styrka av den russiske revolusjon. Vi fikk i 1919 vedtatt 8 timer ved lov, og en halv time kortere dag ved avtale i 1986. Vi er mange no som vil gå for en trinnvis reduksjon av arbeidstiden i tariffoppgjør i retning 6-timers normalarbeidsdag og 30-timers uke. Kortere arbeidstid er en likestillings- og klassereform. Pandemien medfører arbeidsløshet og mange er slitne av å stå i samfunnskritiske yrker. Kortere arbeidstid er aktuelt, som deling av arbeid og for at vi klarer å stå tida ut. Retten til heltid må styrkes både for at den enkelte skal kunne forsørge seg selv og for å oppnå likestilling. Vi trenger og et løft for likelønn da kvinner tjener 87,1 prosent av menns lønn. Trygghet i arbeid er viktig for å stå imot hersketeknikker, diskriminering, seksuell trakassering og overgrep.

En aktiv boligpolitikk trengs!

Av andre saker som opptar vår lokale LO-leder kommer boligsaken høyt opp. – Den har vært med oss fra starten, men i de siste kommunevalgkampene i 2011, 2015 og 2019 samt i stortingsvalgkampen i 2017 har vi virkelig sett et skrikende behov for boligpolitikk, med priser som løper løpsk. Vi har presset på for at byrådet i Oslo fikk til et vedtak i erklæringa om å starte opp å bygge 1000 ikke-kommersielle utleieboliger i perioden, forteller Ingunn.

– Vi trenger å gjøre det sosialt akseptert at å leie ikke er noe dårligere enn å eie, dersom vi legger opp en politikk som gjør det trygt. Ifølge Forbrukerrådet er det ca. 23 prosent (rundt en million) av innbyggerne i Norge som leier boligen de bor i. Norge er ulik de andre nordiske landene ved at vår leiesektor i hovedsak består av private boligeiere som leier ut deler av egen bolig eller sekundærbolig.

Barrieren for å komme seg inn på boligmarkedet for de som ikke har tilgang på «foreldrebank» øker. Flere må belage seg på å leie hele livet, særlig i pressområder som f.eks. Oslo. Å bygge opp en tredje boligsektor og offentlig leiesektor tar lang tid, særlig i pressområder hvor tomteknapphet gjør seg gjeldende. Dagens husleielov er utformet med formål å gjøre det attraktivt å leie ut. Utleieres rettigheter går foran leietakernes behov for stabilitet og frihet til å kunne flytte ved behov. Favorisering av utleier har pågått så lenge og vært så kraftig at det nå er finansielt lukrativt å leie ut både i egen boenhet og å kjøpe og leie ut sekundærboliger, noe som igjen fortrenger førstegangskjøpere. Retten til å ha et hjem med stor grad av selvbestemmelse kan ikke forbeholdes boligeiere, og loven må revideres med søkelys på å øke leietakeres botrygghet

Vi arbeider med å gjøre det mindre attraktivt å spekulere i bolignøden og få reguleringer som trengs for å unngå det. Det er mye framme at en sykepleier kan kjøpe 2-3 prosent av boligene i Oslo. Svært mange tjener om lag 20.000 mindre, brutto, per måned enn en sykepleier, dersom de er heldige og har full stilling, noe de færreste har i våre største grupper i varehandel, hotell- og restaurant. Deres kjøpsmuligheter er ofte 0 prosent og de bor i dårlige utleieboliger som noen tjener mye på å leie ut.

Nylig vedtok LO i Oslo 28 spørsmål til partiene som de skal svare på før valgkampen

Her er våre boligspørsmål som handler om to konkrete krav.

Vil partiet redusere rentefradraget på sekundærboliger?

Folk med lave og vanlige lønninger har ikke råd til hverken å kjøpe eller leie, og presses ut av storbyene. Sekundærboliger som investeringsobjekter øker. Rentefradrag på boligkjøp utover primærbolig må reduseres, og det staten tjener på dette overføres til Husbanken, som blant annet kan støtte opp om boligbygging av gode og rimelige leieboliger i pressområder. En aktiv boligpolitikk må motvirke spekulasjon i bolignød og ivareta de mange som trenger et trygt sted å bo og som ikke vil eller kan kjøpe. Det må være trygt og rimelig å leie bolig.

Vil partiet lovregulere for en ikke-kommersiell boligsektor?

Fra 2003 til 2019 steg prisene på bolig mer enn dobbelt så mye som lønningene i samme periode, aller verst i Oslo. I Danmark og flere andre land er det vanlig med et ikke-kommersielt leiemarked, som del av en tredje boligsektor. Flere norske kommuner prøver nå ut dette. For å lette arbeidet for kommuner som vil legge til rette for rimeligere leieboliger, trengs blant annet endringer i Plan- og bygningsloven som gjør det mulig å sikre en andel leieboliger i større regulerings- og byggesaker. Det trengs også endringer i husleieloven som sikrer leietakernes rettigheter, ikke huseiernes.

Til høsten er det valg! Hva legges det opp til?

Ingunn forteller; – Vi er i gang med stortingsvalgkampen der vi alltid forsøker å gjøre det lettere å velge side. Vi vedtok i mars 28 spørsmål til partiene. Svara på spørsmåla vil bli utgitt og debattert i ulike valgkamptiltak og debatter.

– Vi er jo en ganske stor gjeng og organiserer vel hundre fagforeninger med rundt 10 prosent av LOs medlemmer. I våre repskapsmøter kommer det om lag 120 personer, fra ulike yrker og miljøer, som er tillitsvalgte og opinionsledere for sine medlemmer, samt gjester fra de rødgrønne partiene i Oslo. Når vi er enige om hovedsaker er de ofte brede og angår mange.

Politikk for arbeid, klima, bolig, helse og utdanning slåss vi for å få gjennomslag på. Det blir et kjempespennende valg, og eg håper det er mange aktivister i fagforeningene som bistår i å vinne fram for partier som støtter våre saker avslutter hun.

LO i Trondheim

Betaler ekstra for å trykke i Norge

LO i Trondheim var ikke enig med forlaget om at deres nye historisk bokverk skulle trykkes i Litauen.

Pax forlag mente det var hensiktsmessig å bruke et trykkeri i Litauen da boka om Trondheim Faglig Samorganisasjons historie 1870-2020, skulle produseres. Heldigvis krevde LO i Trondheim at boka skulle trykkes i Norge i en bedrift med tariffavtale, og i deres nærområde. Det er viktig å opprettholde norske arbeidsplasser, og det er flere trykkerier i Norge med tariffavtale som kan ta på seg bokoppdrag i denne størrelsen.

De må riktignok betale 65.000 kroner ekstra, men det er mer miljøvennlig å trykke i nærheten og slippe trailerfrakt fra Baltikum til Trondheim.

Norske forlag må ikke til utlandet for å trykke bøker, og det er viktig å stoppe lekkasjen til utlandet. Handelslekkasjen er på fire milliarder kroner, bare innen grafisk industri. Over én milliard kroner av dette er bokproduksjoner, viser tall fra grafisk bransjeforening.

Mange trykkerier mistet en del omsetning i 2020 på grunn av koronaen som stoppet konserter og arrangementer. Dette merkes godt i den grafiske industrien som produserer bannere og plakater. Mange har blitt permittert, men det begynner å ta seg litt opp igjen. Bransjen trenger flere oppdrag for å beholde arbeidsplassene.

TGM TYPOGRAFISKE MEDDELELSER

UTGIVELSER 2021:

Nr. 1: Frist 12. mars. Trykk 29. mars. Posten uke 16.
Nr. 2: Frist 21. mai. Trykk 14. juni. Posten uke 26.
Nr. 3: Frist 10. september. Trykk 27. september. Posten uke 41.
Nr. 4: Frist 12. november. Trykk 29. november. Posten uke 50.

Design Thinking fase 2 – Define

I forrige nummer skrev jeg om den første fasen i Design Thinking – Empathize, som handler om å forstå menneskene man lager tjenester eller produkter for. Som en naturlig oppfølger handler denne artikkelen om andre fasen i Design Thinking – Define, mindset og metoder.

Tekst: Darija Sapozenkova-Hauge
Bildekilder: Ciber Experis, IDEATE, Wikipedia, Vectors Market, Unsplash: Ryota Nagasaka, Benjamin Manley og Kristin Mulleng Sezer

Darija er sjefskonsulent og teamleder i Ciber Experis. Blog: blog.darijasart.com

«If I had an hour to solve a problem, I had spend 55 minutes thinking about the problem and 5 minutes thinking about solutions.»

– Albert Einstein

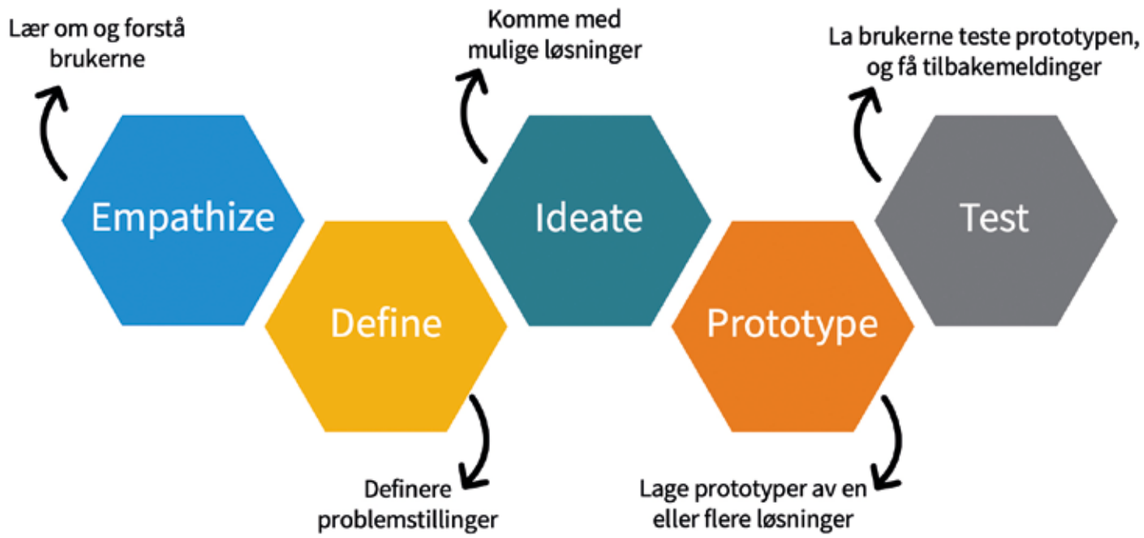

Mindset i Define

I denne fasen snevrer man innsikten til scope, redefinerer problemstillinger på en brukersentrisk måte eller transformerer latente behov til en konkret design utfordring.

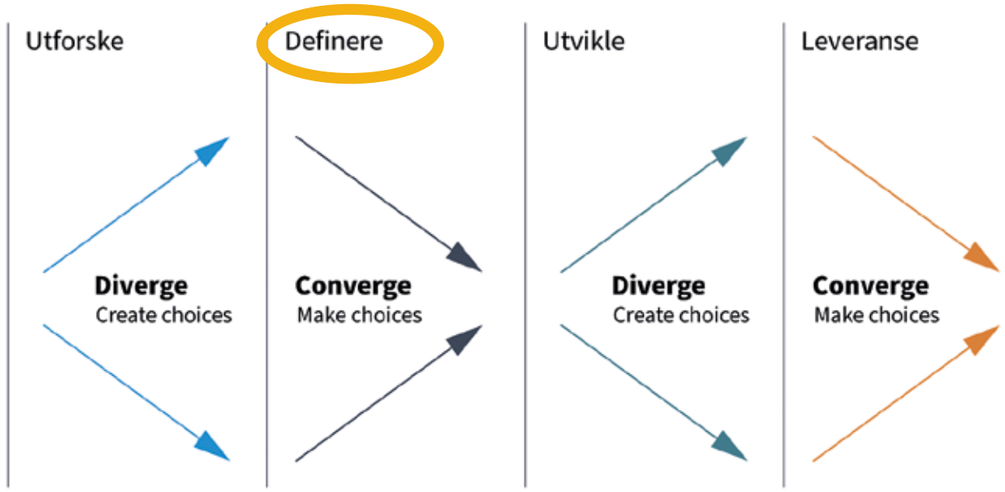

Double diamond designmodell brukes ofte i forbindelse med Design Thinking. Define fasen er lik i begge.

I Define fasen bruker man konvergent tenkning

Denne form for tenking skapes i den venstre hjernehalvdel. Konvergent tenking er målbevisst, logisk og trinnvis. Tenkningen vektlegger hurtighet, nøyaktighet og logikk, samt at man holder seg til åpenbar relevant informasjon og tar analytiske og korrekte beslutninger basert på en systematisk informasjonsprosessering (Cropley 2006).

Metoder

Det er en rekke metoder som hjelper deg å sortere innsikten og redefinere antatt scope: Design challenge, Customer journey as is, Problem statement, Personas, Dot Voting og Elevator pitch.

• Elevator pitch

Jeg pleier å samskape Elevator pitch sammen med prosjekt-gruppen og eventuelt andre stakeholdere slik at alle har mulighet til å avklare omfang, forventninger til endelig leveranse og forstå dette fra målgruppens perspektiv. Som oftest er jeg nødt til å lage flere pitches, både for gruppens brukere, som er kunder og internt for ansatte og partnere.

Elevator Pitch malen ser slik ut:

Elevator Pitch malen

For (en målgruppe), **som har** (et behov), **så er** (produktnavn) **et type produkt** (i en markedskategori), **som gir** (en viktig fordel). **I motsetning til** (alternativene), **har dette produktet** (en unik fordel).

• Problem Statement

I Define fasen er det ganske vanlig å lage Problem statements. Tradisjonell påstand har tre komponenter:
1) Bruker
2) Behov
3) Mål

Forenklet eksempel på Problem Statement:
1) Janne, tobarnsmor, god på teknologi (ala Personas),
2) trenger å sammenligne opsjoner raskt for å kjøpe korrekt vare
3) for å ha mer kvalitetstid med familien.

• Dot Voting

Dot Voting er en enkel teknikk for Decision making og prioritering blant mange retninger å velge mellom.

1) Start med definering av 3-5 kriterier som valgene bør svare til.
2) Hver person bruker likt antall dots (3-7) som kan brukes fritt på forskjellige idéer eller en idé.
3) 3-5 idéer med flest stemmer er noe man bør fokusere videre på.

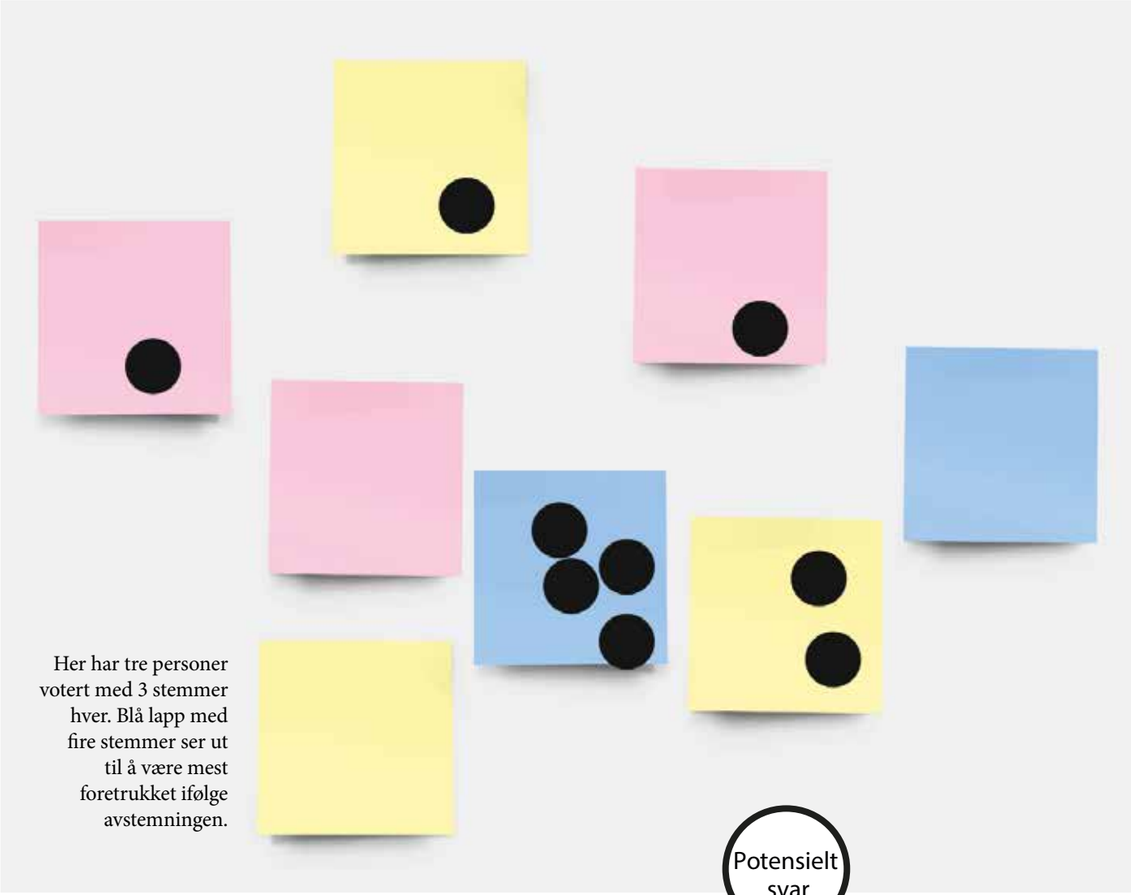

Her har tre personer votert med 3 stemmer hver. Blå lapp med fire stemmer ser ut til å være mest foretrukket ifølge avstemningen.

Neste steg

I den tredje fasen av Design Thinking – Ideate – skal man bruke divergent tenking (som i første fasen – Empathize) og idégenerere. Divergent tenking er vår evne til å tenke kreativt. Ifølge Guilford (1956), er det fire kategorier som måler den divergente tekeningen.

– Idérikdom innebærer evnen til å generere **mange** idéer.
– Fleksibilitet er evnen til å generere et **bredt** utvalg av idéer.
– Originalitet innebærer å komme med **uvanlige** idéer.
– «Elaboration» viser til evnen om å utvikle eller **bygge på** andres idéer.

I neste artikkel ser vi på kreative metoder i **Ideate**!

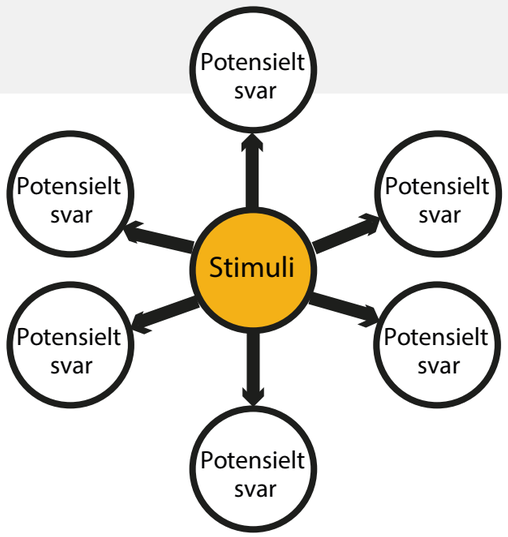

DIVERGENT TENKNING

Digitalisering – er det noe for tillitsvalgte og bedrifter i grafisk bransje?

Bransjen har arbeidet med digitalisering så lenge noen av oss kan huske, helt fra datamaskiner ble tatt i bruk i satsproduksjon på 1970-tallet og fremover har den grafiske bransjen vært langt fremme i digital omstilling. …og nå er det på'n igjen!

Tekst: Niels Edvard Killi

Nå er det nye utfordringer for både ansatte og bedriftsledelse. De tillitsvalgte på arbeidsplassene må lære seg nye teknologier for å være på talefot med bedriftene i diskusjoner om teknologi og omstillinger.

LO har fått utviklet et verktøy for samhandling mellom tillitsvalgte og ledelse - www.sammenomendring.no . Dette er et verktøy for partsarbeid i bedriftene og må vel sees som et ledd i å oppfylle Hovedavtalens tilleggsavtale IV som alle tillitsvalgte og bedriftsledere bør lese på nytt. Her er en oppskrift på hvordan de lokale parter kan arbeide med teknologisk utvikling i bedriften.

For å komme på øyenhøyde med bedrifter, leverandører og konsulenter trenger tillitsvalgte påfyll av kunnskap om hva som skjer på teknologiområdet. Her kommer «læringsreisene» til DigitalNorway inn som et nyttig tilbud.

Et spennende tilbud til LOs forbund og deres tillitsvalgte på bedrift/virksomhet: Læringsreisen: Digital kompetanse for tillitsvalgte

Enkelt forklart innebærer en læringsreise om ny teknologi og digitalisering at LO-forbundenes tillitsvalgte kan delta gratis fra egen stue eller arbeidsplass på en eller flere læringsreiser som består av korte egenstudier på nett, diskusjoner i grupper og deltakelse i ekspert-webinarer.

Deltakerne kan

- Få grunnleggende innsikt i aktuelle digitale teknologier
- Bli mer fortrolig med digitale møter og digital samhandling
- Ta grep om digitalt sikkerhetsarbeid
- Strukturert partsdialog mellom tillitsvalgte og ledere som vil samarbeide om digitale endringer – bli kjent med verktøyet «Sammen om endring» (www.sammenomendring.no)

Den første læringsreisen er planlagt til å starte 19. april og det vil bli satt opp et eget webinar 14. april fra klokken 14-15 for å presentere tilbudet.

Deretter vil de tre andre forløpene starte over sommerferien og gå ut over høst og vinter 2021.

FAFO har fått utarbeidet en rapport: «Partssamarbeid og digital omstilling» på oppdrag fra LO som kan være en god inngang for tillitsvalgte og medlemmer til å sette seg inn i tema. Rapporten finner du på www.fafo.no

DigitalNorway (https://digitalnorway.com/digital-kompetanse-for-tillitsvalgte/) starter med den første læringsreisen 19. april og den er en grunnleggende innføring i digital teknologi.

Læringsreisen gir deg innsikt i blant annet:

- Sammenhengen mellom digitale teknologier
- Kunstig intelligens
- Tingenes internett
- Avansert dataanalyse
- Autonome systemer

Krav til opplæring i Arbeidsmiljøloven og Hovedavtalen

Det er krav til opplæring i Arbeidsmiljøloven og Hovedavtalen. Her er et lite utdrag.

Kravene i Arbeidsmiljøloven gjelder for alle, uansett om man har tariffavtale eller ikke. I §4-2 er det krav til tilrettelegging, medvirkning og utvikling.

Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal holdes informert om systemer som nyttes ved planlegging og gjennomføring av arbeidet. De skal gis nødvendig opplæring for å sette seg inn i systemene, og de skal medvirke ved utformingen av dem. I utformingen av den enkeltes arbeidssituasjon skal det legges til rette for at arbeidstaker gis mulighet for faglig og personlig utvikling gjennom sitt arbeid.

Dette arbeidet skal organiseres og tilrettelegges under hensyn til den enkelte arbeidstakers arbeidsevne, kyndighet, alder og øvrige forutsetninger.

Det skal legges vekt på å gi arbeidstaker mulighet til selvbestemmelse, innflytelse og faglig ansvar, og at arbeidstaker så langt som mulig gis mulighet til variasjon og for å se sammenheng mellom enkeltoppgaver.

Det gis tilstrekkelig informasjon og opplæring slik at arbeidstaker er i stand til å utføre arbeidet når det skjer endringer som berører vedkommendes arbeidssituasjon. Under omstillingsprosesser som medfører endring av betydning for arbeidstakernes arbeidssituasjon, skal arbeidsgiver sørge for den informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling som er nødvendig for å ivareta lovens krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

I Hovedavtalens kapittel 18 erkjenner Næringslivets Hovedorganisasjon og Landsorganisasjonen i Norge den store betydningen økt utdanning har for den enkelte, bedriftens utvikling og samfunnet. Dette gjelder både allmennutdanning, yrkesutdanning, voksenopplæring, etterutdanning og omskolering.

Partene ser det verdifulle i at arbeidstakerne stimuleres til å øke sine kunnskaper og styrke sin kompetanse, samt at bedriftene legger stor vekt på planmessig opplæring av sine ansatte. Etter- og videreutdanning er et særlig viktig virkemiddel i utviklingen av bedriftens konkurranseevne.

Da typografien ville være kunst

En norsk typografihistorie, om et århundre som i boktrykkhistorien lenge er blitt karakterisert som en nedgangsperiode.

Boka dokumenterer 1800-tallets dekorative grafiske uttrykk og det engasjerte fagmiljøet som sto bak. Bokas budskap er at denne typografien må forstås som et uttrykk for sin tid, og anerkjennes som en svært interessant og verdifull del av den grafiske historien.

På slutten av 1800-tallet var typografien kjennetegnet av et rikt dekorativt utstyr og et stort tilbud av nye trykkskrifter. Tradisjonelle typografiske formprinsipper ble satt til side for å skape virkningsfulle og «elegante» arbeider. Annonsetypografien var preget av sterke effekter, mens bokomslag og aksidenstrykksaker som brevark, reklamekort og etiketter, ble formgitt med ambisjoner om å skape det fagfolkene kalte «satskunst».

Engasjerte typografer

I ettertid har denne typografien blitt karakterisert som overlesset og rotete, og som et uttrykk for forfall og oppløsning. Da typografien ville være kunst viser at dette grafiske uttrykket var i tråd med tidas øvrige formgiving, og at det tilfredsstilte den alminnelige oppfatning av «god smak». Engasjerte typografer demonstrerte stor teknisk dyktighet ved å skape avanserte og uttrykksfulle former av blymateriellet.

Da typografien ville være kunst er en hittil ubeskrevet historie om 1800-tallets norske typografi – fra nyklassisismen ved begynnelsen av århundret, gjennom en romantisk periode, og fram til historismen og den frie retning, før jugendstilen melder sin ankomst. Det mangfoldige typografiske uttrykket ses i sammenheng med tidas øvrige formgiving, med fagets tekniske og organisasjonsmessige utvikling, med konkurransen fra det nye litografifaget, og med landets økonomiske og sosiale framgang og dermed behovet for mange nye typer trykksaker.

Da typografien ville være kunst inneholder nye fakta om og synspunkter på fagets stilhistorie, skrifthistorie, teknologihistorie og sosialhistorie. Den gir et bilde av de norske fagfolkene og deres ambisjoner om å levere godt, ja det de forsto som kunstnerisk arbeid. Bokas brede innfallsvinkel gjør at den vil være av interesse for typografer, designere, bokhistorisk og kunst- og kulturhistorisk interesserte – for alle med et praktisk eller teoretisk forhold til norsk grafisk kultur og bransje.

Data om utgivelsen:

Forfatter, Torbjørn Eng
Utgitt mars 2021 – Innbundet, 188 sider.
Mer enn 250 illustrasjoner, de aller fleste i farger.
Pris kr 200 + forsendelse
Boka selges direkte fra forfatteren og fra Norlis antikvariat i Oslo.
Beløpet må forhåndsbetales ved bestilling fra privatpersoner.
Ta kontakt på ten@typografi.org eller telefon 916 00 473.

Bokomslaget ser dere øverst på denne siden. Boken har mer enn 250 illustrasjoner.

Et lite brev og en historie

I de grafiske fag har vi stort sett alltid vært svært opptatt av tekniske spørsmål. Spørsmål knyttet til teknikken og dens utvikling har på mange måter vært en samlende faktor, både mellom arbeidsgiver og arbeider, så vel som mellom partene i arbeidslivet og mellom kollegene. Denne levende interessen for de tekniske sidene av arbeidet og arbeidsutførelsen har gjerne også vært en viktig side av fagforeningsarbeidet.

Tekst: Niels Edvard Killi

Bagerst fra venstre: Albert Peman, O. A. Lundin (DK), Sigvald Hellberg (DK), Fritz W. Hammersted og Svend Johansen (DK). Forrest fra venstre: A. Hällström, K. A. Jørgensen (DK), Emil Torkildsen (formand for Norsk Typograf-Forbund) og Sigvald Crue.

Forbundenes fagblader har viet mye plass til fagteknisk innhold og i en periode på 1930 tallet utga de nordiske typograf-forbundene ut tidsskriftet «Grafisk Revy»:

Grafisk Revy var et teknisk tidsskrift som ble utgitt i fellesskap av Norsk Centralforening for Boktrykkere, Svenska Typografförbundet og Dansk Typograf-forbund. Første utgave er datert mai 1930. I nummer fire for 1935 gis følgende melding: «Med detta nummer upphör Grafisk revy att vara en interskandinavisk tidskrift.»

Bladet kom ut med fire utgaver per år. Som hovedredaktør og ansvarlig utgiver står Nils Wessel (Stockholm) for alle utgaver. Bladet ble trykket i ulike trykkerier i de tre hovedstedene der hvert trykkeri stod for produksjonen av to påfølgende utgaver.

I første hefte skriver redaksjonen blant annet: «Till de skandinaviska kollegerna! Härmed utlämnas första häftet av den bebådade tekniska tidsskriften till medlemmerna i de skandinaviska typografförbunden. Med denna tidskrifts start beträda även de nordiska typografförbunden en väg, som förut med framgång beträtts av våra broderförbund i Tyskland, Österrike m. fl. länder. I det förstnämnda landet har Typografernas bildningsförbund sedan mera än 25 år tilbaka utgivit tidsskrifter, som skaffat sig ett alltmera ökat inflytande på de typografiska stilriktningerna i detta land för att i närvarande tid rent av vara utslagsgivande.

För att så vitt sig göra låter säkerställa framgången för en teknisk tidsskrift, ha de tre skandinaviska förbunden slagit ihop om företaget. Vi ha skridit till verket i den övertygelsen, att våra medlemmar skola visa sig uppskatta syftet och genom att i stor utsträckning abonnera på tidskriften säkerställa dess framtid.» (wikipedia)

Kontakt oss hvis det er noe du lurer på

Leder:
Kristin Mulleng Sezer
Mobil: 913 44 677
kms@
fellesforbundet.org

Nestleder:
Terje Fjellum
Mobil: 916 74 227
terje.fjellum@
fellesforbundet.org

Fellesforbundet

Fellesforbundet avd. 850,
Oslo grafiske fagforening,
Møllergata 37, 0179 Oslo
Telefon: 22 80 98 70

E-post:
avd850@fellesforbundet.org
Hjemmeside:
www.ogf.no

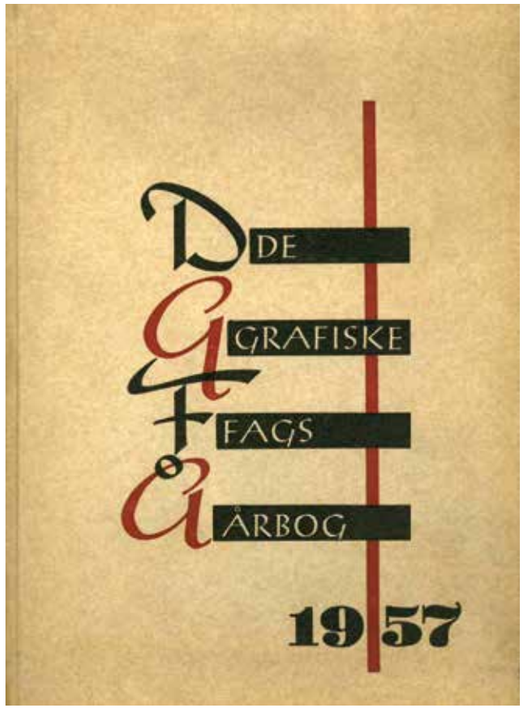

De Grafiske Fags Årbog, ble gitt ut av arbeidsgiversiden, og inneholdt fagtekniske artikler og en oversikt over alle danske arbeidsgiverforeninger i den grafiske bransjen. I denne årboken lå brevet, som du ser til høyre.

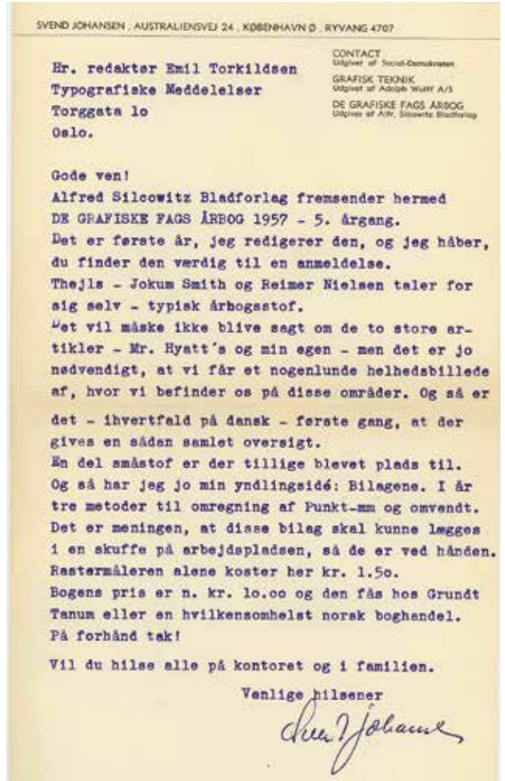

SVEND JOHANSEN . AUSTRALIENSVEJ 24 . KØBENHAVN Ø . RYVANG 4707

CONTACT
Udgivet af Social-Demokraten
GRAFISK TEKNIK
Udgivet af Adolph Wyatt A/S
DE GRAFISKE FAGS ÅRBOG
Udgives af A/V. Silcowitz Bladforlag

Hr. redaktør Emil Torkildsen
Typografiske Meddelelser
Torggata 1o
Oslo.

Gode ven!
Alfred Silcowitz Bladforlag fremsender hermed
DE GRAFISKE FAGS ÅRBOG 1957 - 5. årgang.
Det er første år, jeg redigerer den, og jeg håber,
du finder den værdig til en anmeldelse.
Thejls - Jokum Smith og Reimer Nielsen taler for
sig selv - typisk årbogsstof.
Det vil måske ikke blive sagt om de to store artikler - Mr. Hyatt's og min egen - men det er jo
nødvendigt, at vi får et nogenlunde helhedsbillede
af, hvor vi befinder os på disse områder. Og så er
det - ihvertfald på dansk - første gang, at der
gives en sådan samlet oversigt.
En del småstof er der tillige blevet plads til.
Og så har jeg jo min yndlingsidé: Bilagene. I år
tre metoder til omregning af Punkt-mm og omvendt.
Det er meningen, at disse bilag skal kunne lægges
i en skuffe på arbejdspladsen, så de er ved hånden.
Rastermåleren alene koster her kr. 1.5o.
Bogens pris er n. kr. 1o.oo og den fås hos Grundt
Tanum eller en hvilkensomhelst norsk boghandel.
På forhånd tak!

Vil du hilse alle på kontoret og i familien.

Venlige hilsener
Svend Johansen

Allerede i 1936 startet det norske forbundet utgivelsen av «Grafisk Kringsjå» som faglig månedlig tillegg til Typografiske Meddelelser, etter krigen ble det gitt ut fagtekniske spesialnummer av Typografiske Meddelelser.

Brevet

Det var tett kontakt mellom de nordiske forbund om både faglige og fagligpolitiske spørsmål. Et fint eksempel på hvordan dette kunne være har jeg funnet i en unnselig liten bok på kontoret; «De Grafiske Fags Årbog 1957». Denne årboken ble gitt ut av arbeidsgiversiden, halve boken er fagtekniske artikler og den andre delen er i hovedsak oversikt over alle danske arbeidsgiverforeninger i den grafiske bransjen og deres medlemsbedrifter. Det som vekket min interesse er et brev som lå inne i boken fra redaktøren – Svend Johansen. Brevet er stilet til «Hr. redaktør Emil Torkildsen» som i tillegg til å være ansvarlig redaktør av Typografiske Meddelelser også var formann for typografenes fagforbund. Brevet omhandler i hovedsak boken og dens innhold, men på slutten skriver Svend Johansen: «Vil du hilse alle på kontoret og i familien.» Her er det en brevskriver som er godt kjent med mottakeren!

Nysgjerrigheten var vakt og jeg skrev til Bjarne Nielsen som var aktiv i de danske forbundene fra 1970-tallet og til sist nestformann i HK/Privat før han pensjonerte seg for noen år siden. Bjarne kunne fortelle at Svend Johansen var faglig sekretær i Dansk Typograf-forbund fra rundt 1930 til 1949 da han mistet jobben i forbundet i samband med nedleggelsen av det fagtekniske bladet «Grafisk Teknik» som forbundet hadde gitt ut og som Svend hadde stått for. I 1957 har han så overtatt som redaktør av «De grafiske fags årbøker». Dette var årbøker som ble satt pris på også hos medlemmene av forbundet.

Bjarne sendte meg i tillegg et bilde der både Svend og Emil er med fra et møte i 1947 og skrev: Her er et billede hvor både Torkildsen og Svend Johansen er på. Fra et møde i 1947 i København. Vist nok i Nordisk Typograf-Forbund. (Se bilde og bildetekst øverst til venstre.)

Det har seg slik at jeg har de danske typografenes organisasjonshistorie frem til 1969, og i fjerde bind av denne finner jeg flere opplysninger om Svend Johansen. Han var opplysningssekretær i Dansk Typograf-Forbund frem til 1949 da landsmøtet vedtok å avskaffe posten som opplysningssekretær og avslutte utgivelsen av «Grafisk Teknik». Utgivelsen av «Grafisk Teknik» startet i april 1936, samme måned som «Grafisk Kringsjå» startet å komme ut i Norge. Den første utgaven av «Grafisk Årbog» kom ut i 1937. Redaksjonen besto blant annet av Svend Johansen og Henry Thejls, sistnevnte som får æren av å åpne «De grafiske fags årbog» i 1957 med en artikkel om «Grafisk formgivning».

Vervet som opplysningssekretær var omstridt i det danske forbundet, eller kanskje det var sekretæren selv som var omstridt, det lar seg ikke lese ut av historien. Allerede i 1942 fikk Svend Johansen en motkandidat ved valget, «Dette måtte sees som kritik av oplysningsarbejdets karakter.» som det lakonisk skrives i historien. «På delegeretmødet (representantskapet) i 1946 kom oplysningsarbejdet ud i hård modvind. Der var navnlig kritik af de mange penge, der ofredes på denne opgave.» Ved en uravstemning ble sekretærposten og arbeidet så vidt berget, men på delegeretmødet i 1949 var det slutt, da ble sekretærposten strøket og utgivelsen av «Grafisk Teknik» stanset. Senere valgte det danske forbundet en lignende løsning som det norske forbundet med «fagtekniske spesialnummer» av det ordinære fagbladet.

Gratulerer!

Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jubilanter

50 år:

03.06. Ingunn Halsnes Engen, Kroksundveien 562, 1860 TRØGSTAD
15.04. Mira Misic, Fetveien 1163, 1903 GAN

60 år

15.04. Lars Ask, Eirik Raudes vei 3, 1463 FJELLHAMAR
04.05. Jan Erik Bergseth, Plogveien 8, 0679 OSLO
24.05. Even Fougli, Gamleveien 99, 1475 FINSTADJORDET
29.04. Arnt Erik Lund, Vetlandsfaret 6 A, 0684 OSLO
25.05. Morten Egil Olsen, Gamle Trondheimsvei 31, 1481 HAGAN
18.05. Eva Irene Petersen, Nygårdsveien 8, 1911 FLATEBY
02.05. Reidar Witnæs, Ospelia 27 A, 1481 HAGAN

70 år

12.06. Per-Ellef Amble, Fjordsvingen 4, 3427 GULLAUG
16.04. Jackie Ege, Konvallveien 17 B, 1443 DRØBAK
29.06. Karl-Erik Fleischer, Kantarellen terrasse 16, 1286 OSLO
20.04. Jan Harald Furuberg, Granittvegen 6, 1929 AULI
22.06. Ragnhild Godtland, Tverrbakken 3, 0475 OSLO
27.06. Svein Kristian Gulbrandsen, Øverhagan 15, 2312 OTTESTAD
22.05. Audun Haaland, Risebruvegen 10, 2072 DAL
30.06. John Halvorsen, Landeroveien 3, 0672 OSLO
08.04. Hans Petter Hansen, Agmund Bolts vei 59, 0664 OSLO
01.06. Svein Hansen, Kongevegen 71, 2211 KONGSVINGER
18.06. Trond Hansen, Erlends vei 42, 0669 OSLO
02.04. Jens Einar Hval, Hvalveien 38, 1900 FETSUND
12.04. Alf Martin Hvidsten, Grågåsveien 10, 1529 MOSS
14.04. Tom Arthur Kolberg, Sagstuveien 31 C, 1405 LANGHUS
07.04. Tone Granberg Løvlien, Kleiva 3, 1088 OSLO
23.04. Øystein Olaussen, Signes vei 19 B, 3244 SANDEFJORD
14.05. Inger Helene Hole Olsen, Sveavegen 82, 2742 GRUA
03.06. Tore Asbjørn Ruud, Bjørkelia 17, 1900 FETSUND
02.06. Tom Skullerud, Bøkkerveien 32 C, 0579 OSLO
05.06. Trond Solberg, Tolfshusveien 10, 1825 TOMTER
12.04. Jon Tenold, Kjelsåsveien 71 A, 0491 OSLO
05.05. Hans Claes-Göran Wedenius, Lensmannsstien 95, 3030 DRAMMEN
26.04. Rolf Wesenberg, Kolderups vei 12 E, 0587 OSLO

75 år:

18.04. Marvin Jose Castro, Lutvannsveien 11, 0676 OSLO
11.04. Reier Dahl, Langbølgen 25, 1150 OSLO
01.05. Arne Ekstang, Steinliveien 20 A, 1185 OSLO
28.05. Øyvind Eriksen, Siggerudbråten 2, 1404 SIGGERUD
24.06. Trond-Erik Erlandsen, Gamle Enebakkvei 65, 1188 OSLO
27.06. Arne Ingvar Luth Evjen, Ekelundstien 105, 2004 LILLESTRØM
28.06. Jan Einar Graff, Helsetvegen 98, 2337 TANGEN
24.06. Bjørn Gulbrandsen, Gamleveien 8, 1642 SALTNES
05.04. Dag Oskar Jensen, Bekkevollveien 6 C, 1087 OSLO
23.04. Tore Johannessen, Mellombølgen 155, 1157 OSLO
14.06. Gunnar Knudsen, Langåsveien 4 A, 0880 OSLO
31.05. Yngve Arne Kristiansen, Skolsegglia 20, 2019 SKEDSMOKORSET
03.05. Knut Nes, Haakon Den Godes vei 11 A, 0373 OSLO
03.05. Ivar Kåre Nielsen, Trygve Nilsens vei 23, 1061 OSLO
10.05. Ulla Kristina Nilsen, Skullerudveien 70, 0694 OSLO
24.06. Joao Baptista Pereira, Vestlisvingen 94, 0969 OSLO
08.05. Torger Richter, Pilestredet Park 34, 0176 OSLO
08.04. Roger Andreas Rygh, Skanseveien 10 B, 1086 OSLO
13.05. Per Kristian Strøm, Odvar Solbergs vei 40, 0970 OSLO
17.04. Rolf G. Syversen, Kleivveien 24 A, 1356 BEKKESTUA
22.04. Tor Vesterhagen, Jonas Lies gate 15, 2213 KONGSVINGER
18.04. Per Arne Wallin, Engene 83 B, 3011 DRAMMEN
22.05. Arve Henry Weng, Sofienberggata 54 D, 0563 OSLO
06.05. Wenche Wilhelmsen, Steingrims vei 14 D, 1185 OSLO

80 år:

26.06. Dagfinn Aasland, Vestre Solørveg 892, 2266 ARNEBERG
21.04. Harald Andersen, Vangsveien 7, 1470 LØRENSKOG
03.04. Svein Arnesen, Rettenveien 47, 1466 STRØMMEN
03.04. Svein Arne Eriksen, Ankarstigen 5, , S-45238 Strømstad, SVERIGE, ,
14.04. Mohammad Farooq, Krokusveien 14, 1475 FINSTADJORDET
27.06. Frank Willy Gulbrandsen, Fossumveien 70, 0988 OSLO
19.04. Per Jonassen, Lofsrudhøgda 215, 1281 OSLO
20.04. Ulf Larsen, Hasselbakken 8, 2020 SKEDSMOKORSET
26.05. Paul Håkon Lauritsen, Søster Mathildes gate 25, 1461 LØRENSKOG
07.05. Wictor Martin Nordhaug, Hattemakerlia 88, 2019 SKEDSMOKORSET
18.05. Steinar Bjørn Ovli, Elgtråkket 18 A, 2743 HARESTUA
02.04. Solveig Snortheim, Garderveien 156, 1900 FETSUND
28.05. Paul Josef Maria Suter, Furulundjordet 14, 2070 RÅHOLT
26.06. Mohammad Yaqub, Nedre Rælingsveg 183 B, 2005 RÆLINGEN

85 år

13.04. Ronny Bergersen, Furusethjemmet, Trygve Lies plass 3, 0489 OSLO
22.05. Thor Dahle, Hallermoveien 18, 3030 DRAMMEN
16.05. Per Thore Hagemann, Ekebergveien 226 C, 1162 OSLO
07.04. Kai Raymond Lindstad, Magnefaret 3, 0678 OSLO
26.04. Odd Arne Martinsen, Garver Ytteborgs vei 91, 0977 OSLO
08.04. Tore Nordahl, Stigenga 296, 0979 OSLO
10.05. Rolf Karsten Nøkleby, Leil.211, Mattias Skytters vei 181, 1482 NITTEDAL
15.06. Kari Evelyn Simensen, Brusletta 6, 2016 FROGNER
24.04. Signe Strande, Kappveien 26, 1415 OPPEGÅRD
13.05. Thore Vestli, Fetsund Brygge 1, 1900 FETSUND

90 år

07.06. Harald Magne Henningsen, Kjerulfs gate 40, 2000 LILLESTRØM
13.04. Mary Larsen, Brinken 35, 0654 OSLO
24.05. Villy Nordli, Sigurd A. Danielsens V 6 G, 1160 OSLO
16.04. Georg Petter Yttervik, Malerhaugveien 12, 0661 OSLO

95 år

03.04. Oddvar Kristian Fossum, Holsjordet 69, 2613 LILLEHAMMER
28.05. Gerd Lindberg, Agmund Bolts vei 10, 0664 OSLO

101 år

26.05. Oscar Mathisen, Kirkebylia 24, 1487 HAKADAL

Oslo grafiske fagforenings pensjonistforening

Møtedager 2021

Onsdager, kl. 12.00-14.00 i Oppsal samfunnshus, Vetlandsveien 99-101

21. april
12. mai
16. juni
18. august
15. september
20. oktober
17. november
15. desember (julemøte)

Vi avholder fysiske møter når myndighetene anbefaler dette.

Alle er velkommen!
Styret i Ogfs pensjonistforening.

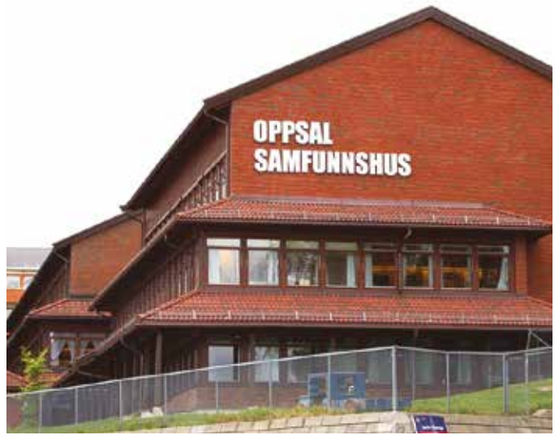

Her kan du treffe gamle kjente/kolleger og bli kjent med nye. Vi tar opp aktuelle saker og har f.eks. sang/musikk, kåserier og lotteri. Det arrangeres også dags- og lengre turer.

Fellesforbundet

Avdeling 850
Oslo grafiske fagforening

Årsmøte 2021 er utsatt

Med bakgrunn i dagens situasjon og usikkerhet knyttet til hvilke nasjonale og lokale smittevernregler og råd som vil gjelde fremover, er det stor usikkerhet knyttet til muligheten for gjennomføring av avdelingens årsmøte. Forbundsstyret har i møte 23. februar gitt dispensasjon fra fristen for årsmøter i avdelingene i 2021. Fristen utsettes frem til nasjonale og lokale myndigheter endrer sine smittevernråd slik at fysiske møter igjen kan gjennomføres. Valgperioden prolongeres for de valgte i avdelingen.

Vi kommer tilbake til dere med ny dato. Denne informasjonen blir sendt ut per e-post, fint om du registrerer adressen hos oss.

Vi satser på å få gjennomført et årsmøte før sommerferien, om det ikke lar seg gjøre å ha et fysisk møte vil det avholdes digitalt.

Det er også gitt dispensasjon fra fristen for årsmøter i klubbene.

Fristen utsettes frem til nasjonale og lokale myndigheter endrer sine smittevernråd slik at fysiske møter igjen kan gjennomføres.

Valgperioden prolongeres for de valgte i klubbene.

Når årsmøtene er avholdt sender dere informasjon om hvem som er valgt inn i klubbstyrene til oss per e-post:

avd850@fellesforbundet.org